דאף על גב דעדי ביאה צריכין לעדי קדושין. פירוש כל זמן שלא הוחזקה באשת איש:

למעוטי שנים אומרים אחד בגבה כו'. ולא דמי לשנה ראשונה בפני שנים כו' דהתם ראו כל מה שהיו יכולין לראות באותה שנה וכ״ג אלפס פירש משום דהתם מהני סהדותייהו לענין פירות שאכל בשנה ראשונה שחייב לשלם אם לא ימצא יותר עדים וטעם ראשון נראה לר״י עיקר דתנן בפרק התקבל (גיטין דף סג:) האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כיתי עדים שיש שיאמרו בפניו אמרה ושיש שיאמרו בפניו קבל וקרע אלמא לא חשיב כי האי גוונא אלי דבר אע״ג דצריכי אלו לאו דאפי׳ למאן דאמר שיש נאמן כשגר בידו ולא צריכי עדי אמירה לעדי קבלה מ״מ כיון שצריך שנראה הגט בידו אלי אלי דבר הוא אלא ע״כ משום שכל כת רואה כל מה שיכולה [לראות] באותה שעה ואתיא מתניתין דגיטין] כרבנן:

באומר לו עקוץ תאינה מתאינתי כו'. וא״ת והיכי דמי אי דקיימא גייבה בחצירו של לוקח בשעת עקיצה מאי פריך עלה וכיון דאי קתבע ליה כו' מכירה נמי לא הוי מכירה היכי דמחייב בנפשו מכל מקום קנייה ליה חצירו לגוקח ואלא דליתא בחצירו של לוקח דל חיוב שבת מהכא לאו מכירה היא דהא קי״ל כרב נחמן דאמר [1] פירות לא עבדי חליפין ומיהו לפר״ת ניחא דמפרש דהא דפירי לא עבדי חליפין היינו בתורת קנין סודר שמחזיר לו הסודר ולא יהיב לו אלא לקנין בעלמא אבל במכוין להקנות זה תחת זה שוה בשוה בתורת דמים קני ואומר ר״י דהכא לא דייק אלא אלשון מכר דאפי׳ קאי בחצר הלוקח כיון דלא אמר זיל שיש אין זו מכירה אלא מתנה ואף על גב דבתשלומי ארבעה וחמשה מתחייב על המתנה כמו על המכר כדאמרינן לקמן[2] מ״מ גנב ומכר בשבת קתני ואין זו מכירה וכך לן עקוץ תאינה מתאינתי כמו עקוץ תאינה מתאינתי:

כמאן כרבי עקיבא דאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא. ואם תאמר לרבי עקיבא נמי כיון דמטא לאויר חייב לענין שבת דרשות היחיד עולה עד לרקיע ולענין קנין לא קני באויר עד דמטי לתוך המחיצות כדמוכח בגיטין בהזורק (דף עט. ושם) גבי הוא מלמעלה והיא מלמטה כיון שיצא מרשות הגג מגורשת ומוקי לה כגון שמחיצות התחתונות עודפות על העליונות וי״ל דהכא איירי שזרק לחצר דרך פתח או דרך חלון ולא מעל מחיצת החצר וא״ת ומ״ש דבגיטין נקט רבי והכא נקט רבי עקיבא וי״ל דהכא נקט רבי עקיבא משום דאיירי בשתים חצר לא אמר קלוטה כמי שהונחה דמיא אלא ברה״י מקורה כדאמרינן בריש שבת (דף ה. ושם[3]) דאמר ביתא כמאן דמליא דמיא אבל רבי עקיבא אית ליה אפילו ברשות הרבים שאין מקורה ובגיטין נקט רבי משום דאוקמא כשמחיצות התחתונות עודפות דלרבי עקיבא לא מצי למינקט דלדידיה אפי׳ בלא מחיצות כלל כמו ברה״ר אית ליה כמי שהונחה דמיא בריש שבת וס״ד דלרבי אפילו במחיצות בלא קרוי אמרינן כמאן דמליא דמיא אי נמי למאי דבעי לאוקמי כרבי אייר בחצר מקורה: **לענין שבת לא מחייב עד דניחה בחצר.** וא״ת וכיון שהקנין בא בין עקירה להנחה אית לן למימר קס ליה בדרבה מייה כדאמרינן בריש אלו נערות (כתובות דף לא. ושם[4]) דאמר רבי אבין זרק חץ מתחילת ד׳ לסוף ד׳ וקרע שירלאן בהליכתו פטור עקירה צורך הנחה הוא ולפי מה שמפרש רבינו תם דאי אפשר ליסוך בלא הגבהה ורבי ירמיה דאמר בהניזקין (גיטין דף נב: ושם[5]) גבי מנסך משעת הגבהה קני מתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך לית ליה הגבהה צורך ניסוך הוא הדין לית ליה עקירה צורך הנחה אתי שפיר דפריך הכא אליבא דרבי ירמיה ונראה לר״י דהוי מצי לשנויי דעקירה צורך הנחה הוא אלא לדברי המקשן שלא היה סובר טעם זה משיב ליה דמשכחת ליה שפיר באומר לא תקנה גינבותיך עד שתנוח.

אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו. תימה דמנ״ל הא וי״מ משום דאמר בהבא על יבמתו (יבמות דף עט: ושם) דאתנן כלב ומחיר זונה כתיב ולא ארבעה שניסם כתיב ונאמר שניסם ולא שלשה ולא אתא למעוטי אלא מחיר זונה ונראה לפרש משום דעיקר אתנן בעריות הוא דכתיב כדמוכח בפ׳ כל האסורים (תמורה דף כט: ושם) דזונה דגבי אתנן בחייבי כריתות משתעי וא״ת דלמא כי אסר הכתוב אתנן כגון שאמר לה אדם אחר הא לך טלה זה ושכבי עם בנך דבההוא לא מחייב מיתה ושייך אתנן כה״ג כדתנן בפרק כל האסורים (שם דף כט. ושם:[6]) האומר הא לך טלה זה ותלין שפחתך אצל עבדי ר״מ אומר אינו אתנן וחכמים אומרים הרי זה אתנן ואפילו ר״מ לא קאמר אלא משום דשפחה בעבד שריא כדמפרש התם דיש לו אשה וכגיס רבו מוסר לו שפחה כנענית ותירץ ר״י דפשטי׳ דקרא דלא תביא אתנן זונה משמע בשתם אתנן שהבועל הוא הנותן אתנן: [ועי׳ תוס׳ בכורות ט: ד״ה זונה] **אילן תבעה ליה כו׳.** אע״ג דמוקמיה בע״ז (דף סג. ושם) דקאי אתנן בחלרה מטעם זה לא היה נאסר ולא חשיב אתנן אלא מתנה בעלמא ועיקר טעמא דאתנן כדמסיק הכא דאיסור שבת וגזיבה באין כאחד. ואף על פי שהגנב מתחייב בנפשו על השבת, כגון זה אמרה הבריתא פטור מלשלם. רבא אמ׳ לעולם כדאוקמה רמי בר חמא, והאי דקשיא לך אילו תבע ליה קמאן בדינא כול׳, ודאי אף על גב דכי תבע ליה קמאן בדינא בדמי התאנה שעקר לא מחייבינן ליה לשלם, אי שלים ליה הגנב מעצמו מכירה מעליא היא. כגון הבא על אמו ונתן לה אתנן, וכי אמר בת מיהב לה אתנן היא, אלא כיון דבתורת אתנן קא יהיב לה הויא אתנן. הכי נמי, כיון דניחא ליה לאקנויי ליה בהכין ולמיזבן הוו זביניה זביני.

חלפתא. שם אביו של רבי יוסי: **בשנים אומרים קידש.** פלוני את האשה בגיטן: **ושנים אומרים בעל.** אים אחר בחייב לא קידשה **דאע״ג דעדי ביאה.** הבאים להמית צריכין לעדות קדושין דאי לא קידשה איכא למימר פנויה היא: **כיון דעדי קדושין לא צריכין לעדי ביאה.** דבלאו הכי אם לא קמאי אשת איש ליאסר על כל העולם: **דבר הוא.** אף עדות של ביאה קיים והרגת: **הלא נמי כו׳.** עדי גייבה חייבו ליה כפילה בלאו עדי טביחה. אבל הני דעדות חזקה שלשתן הכיתות צריכות זו לזו: **למעוטי אחד אומר אחת בגבה וכו׳.** וקאתו לשויה גדולה לענין עונשין או לענין שיהו קידושיה קדושין: **בגבה.** שיער ראיתי בקשרי אלגבעותיה: **אלי דבר.** שיער אחד: **ואלי עדות.** עד אחד יש לשער ופשיטא דלאו עדות היא: **אלא קטנה היא כו׳.** הלכך לא מצטרפין. אבל לגבי חזקה כולן מעידין שהיה מוחזק בה: **עקוץ תאינה.** לקוט תאיניס מתאינתי בדמי הגייבה בשבת וכן עשה ונתחייב מיתה: **והא אי אכע ליה.** בעל התאינה לגוקח: [6]**בדינא.** לומר החזר לי תאינים שלקטת או תן לי מה שמכרת לי בדמיהן: **לא אמרינן.** לגנב זיל אשלים אשתכח דלאו מכירה הוא [7] (ואמאי משלם ד׳ וה׳): **זרוק גייבה לחלרי.** בשבת ואמי אתן לך מעות וכן עשה קנאה לוקח וזה נתחייב מיתה: **ברבי עקיבא דאמר.** בהזורק (שבת דף לז.): **קלוטה כמי שהונחה.** הזורק מרשות לרשות כיון שקלטה האויר נתחייב משום שבת נמצא חיוב שבת וחיוב מכירה באין כאחד שאויר חצר קנה לגוקח דכיון דסופו לנוח כמונח דמי: **אסרה תורה.** להביא לבית המקדש לכל נדר: **ואפילו בא על אמו.** ונתן לה טלה באתנגה אסור ואף על גב דאי לא הוה יהיב לה ניהלה [8] והואיל תבעה ליה בדינא לא אמרינן תבעה לה אמרינן ליה קיים תנאה דהא מתחייב בנפשיה הוא:

אפי׳

חלפתא אמר לו הרי שאכלה שנה ראשונה בפני שנים שניה בפני שנים שלישית בפני שנים מהו אמר לו הרי זו חזקה אמר לו אף אני אומר כן אלא שרבי עקיבא חולק בדבר שהיה [6]רבי עקיבא אומר [9] [1]דבר ולא חצי דבר אמר אביי אפילו תימא רבי עקיבא מי לא מודה רבי עקיבא בשנים אומרים קידש ושנים אומרים בעל דאע״ג דעדי ביאה צריכי לעדי קדושין כיון דעדי קדושין לא צריכי לעדי ביאה דבר קרינא ביה ה״נ אע״ג דעדי טביחה צריכי לעדי גנייבה כיון דעדי גנייבה לא צריכי לעדי טביחה דבר קרינא ביה ורבנן האי דבר ולא חצי דבר למעוטי מאי [3]א[7]למעוטי [2]אחד אומר אחד בגבה ואחד אומר אחד בבריסה האי חצי דבר וחצי עדות הוא [3]אלא למעוטי שנים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים אחד בבריסה הני אמרי קטנה היא והני אמרי קטנה היא: גנב ומכר בשבת [וכו׳]: והתניא פטור אמר רמי בר חמא כי תניא ההיא דפטור [3]באומר לו עקוץ [7](לך) תאינה מתאינתי ותיקני לי גנובתיך אמרי וכיון דכי תבע ליה קמן בדינא לא אמרינן ליה זיל שלים דמחייב בנפשו הוא הא מכירה נמי לאו מכירה היא אלא אמר רב פפא [4]באומר לו זרוק גנובתיך לחצרי ותיקני לי גנובתיך כמאן כר״ע דאמר [5]קלוטה כמי שהונחה דמיא דאי כרבנן כיון דמטיא לחצר ביתו קנה לענין שבת לא מחייב עד דמטיא לארעא [6]באומר לא תיקני לי גנובותיך עד שתנוח רבא אמר לעולם כרמי בר חמא [7]אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו ואי תבעה ליה קמן בדינא מי אמרינן ליה קום הב לה אתנן אלא אע״ג דכי קא תבעה ליה בדינא לא אמרינן ליה זיל הב לה כיון דכי יהיב לה הוי אתנן הכא נמי אע״ג דלענין תשלומין אי תבע בדינא קמן לא אמרינן ליה זיל שלים אפילו

עין משפט נר מצוה

עה א ב מיי׳ פ״ד מהל׳ עדות הלכה ז סמג עשין קט טוש״ע ח״מ סי׳ ל סעיף יג:

עו ג טוש״מ סימן סג:

עז ד ה מיי׳ פ״ג מהל׳ גניבה הלכה ה טור ח״מ סב:

עח ו מיי׳ פ״ד מהל׳ אישורי מזבח הל׳ ח סמג לאוין שטז:

מוסף רש״י

דבר. על פי שנים עדים יקום דבר שלם, ישתלם כל הממון על פי עדים השנים, ולא חצי דבר. כל כת וכת אינה מעידה אלא על שלש החזקה, והיינו שלא דבר ולא דבר שלם, הואיל ואין שני עדים מעידים על כל הד׳ שנים (רשב״ם ב״ב נז:). **בגבה.** בין קשרי אלגבעותיה (סנהדרין ל:) תחת אותו מקום (נדה נב:). **בבריסה.** באותו מקום (רשב״ם ב״ב נז:). **קלוטה.** כתוך האויר, כמי שהונחה. לאלן (גיטין עט:). **אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו.** ותנן לה טלה בתתנן, אתנן הוא ואסור לקרבן, דאתנן שמתא כתיב, לא שנא אמו לא שנא פנויה, ואע״ג דאי תבעה ליה בדינא קמן בדינא לא אמרינן ליה זיל שלים, אע״ג דאי תבעה ליה מכירה הוא, אלמא אפילו אתנן הוא, אלמא אפילו במקום מיתה נמי רמו תשלומין עליה אלא שאין כח לענשו בשתים, אבל ידי שמים לא יצא עד שישלם, דאי לא רמו תשלומין עליה כי יהביה ניהלה מי הוה אתנן, מתנה בעלמא הוא דיהיב לה, אי נמי אי תפיס לא תפיקנן מיניה, כך שמעתי מפי מורי הקון והכיל לי מורי ראיה על זה (ב״מ צא.).

רבינו חננאל

אלא שר׳ עקיבה חלוק בדבר, שהיה אומ׳ דבר ולא חצי דבר. פיר׳, אמר ר׳ עקיבה עדות גמורה כחזקה אינה אלא כשיעידו שני עדים שאכל פלוני זה קרקע זה שלש שנים רצופות, ובשופי, ושיהיה המחזיק ממי שיש לו דין להחזיק, והוא שבא בטענה, ושאר חוקי החזקה. אבל אם יעידו שני עדים שאכלה שנה ראשונה של שבוע ושני עדים אחרים שאכלה שנה שנייה של שבוע ושנים אחרים מעידים שאכלה שנה שלישית של שבוע, אומ׳ היה ר׳ עקיבה בזו אינה חזקה כי שני עדים הראשונים חצי עדות היא וכן של שנה שנייה וכן של שנה שלישית, וחכמ׳ אומ׳ הרי זו חזקה. ואין הלכה בזה כר׳ עקיבה, אלא הרי זו חזקה. **אמר אביי אפילו תימא מתניתין כר׳ עקיבה,** דלא אמר ר׳ עקיבה אלא לעניין חזקה וכיוצא בה, דלא מיתוקמא שדה זו כחזקת מחזיקיה בעדות כת אחת כלל. אלא כגון עידי קידושין ועידי ביאה, דבעידי קידושין לבדם בלא עידי ביאה נעשית אשת איש גמורה ואף על גב דעידי ביאה צריכין לעידי קידושין, דבר קרינא ביה. כיוצא בו עידי גנייבה ועידי טביחה דבעידי גנייבה לבדם נתקיימה על הגנב דין הגנבה, אף על פי שעידי טביחה צריכין לעידי גנייבה שאם אין גנייבה אינו חייב בטביחה, עכשיו שהעידו עמהם עידי טביחה דבר קרינא ביה. ובהני, אפילו ר׳ עקיבה מודה ונמצאת מתניתין אפילו לר׳ עקיבה. דאמ׳ עידי קידושין מעידין שקידשה ראובן ושנים אחרים מעידין שבא עליה אחר זולתי ראובן דברי הכל דנין אותה כאשת איש. **רבנן** דמכשרי הללו שלוש כתות בחזקה, האי דבר דכת׳ רחמנא למה לי, ואתינן למימר כגון הני דאמור רבנן בחזקת בודקין

מסורת הש״ם

1) [ב״ב נו: סנהדרין לז: פו:], 2) ב״ב נו: סנהדרין לז:, 3) [וע׳ בגדה נב: ובפרש״י התם], 4) רש״ל מ״ז, 5) [שבת ל.: פז:], גיטין עט.], 6) ס״א ומאי קתני מכל הא לאו מכירה היא, 7) בנ״י והיא אילו, 8) [ב״מ מז.], 9) [דף עט.], 2) [ד״ה לא], 3) [ד״ה שעקיבה], 4) [ד״ה מנסך], 5) ד״ה כגון,

תורה אור השלם

1. לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכֹל עָוֹן וּלְכֹל חַטָּאת בְּכֹל חֵטְא אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דָּבָר: דברים יט טו

גליון הש״ם

גמ׳ דבר ולא חצי דבר. עיין הוריות דף ד ע״ל תוס׳ ד״ה קרי׳ **רש״י** ד״ה **בדינא** לומר החזר לי תאנים. עיין סנהדרין דף עב ע״א וע״ש:

רבינו חננאל (המשך)

אם הביאו שתי שנו[רות] ... [ולגיטין ולקידושין] ולחליצה ולמיאונין ולמכור בנכסיהן, אם באו שני עדים והעידו כי... מקום תורפה שערה אחת ובאו אחרים ואמרו כי ראינו בכריסה שערה אחת ... אחת, קטנה היא. וכל שכן אם עד אחד אומ׳ אחת בגבה ואחד אומ׳ אחת בכריסה שזה ודאי חצי דבר וח[צי] עדות היא. וכבר פסקה בדיני ממונות זוטא כר׳ יהושע בן קרחה, וכן שבבן ושבבת שכשרין ולא שנו מ[שאר] שני חזקה. **ואלו ענינים** השנויים במשנתינו זו הן הן עשרים ידועין, יש בהן שדינן שוה ויש בהן שדינם מוחלפין. **גנב ומכר בשבת חייב** ד׳ וה׳. פיר׳, כיון שאינו מתחייב בנפשו על המכירה, חייב לשלם. והתניא פטור מלשלם. ואוקמה ראמי למתניתא דקתאני פטור באומ׳ אדם לגנב עקוץ תאנה מתאנתי בשבת ותקנה לי גנובתך, דאיסור שבת ומכירה באין כאחד. וכיון דמתחייב בנפשו הוא פטור מן התשלומין. ואקשינן עלה, וכיון דאלו תבע ליה בעל תאנה לגנב לקמן ואמ׳ לו תן לי הגנבה שמכרת לי בתאנה שעקר בשבת, לא מחייבינן ליה לשלם, דבשעה שעקר התאנה מתחייב בנפשו הוא ולפיכך פטור הוא מן התשלומין. נמצאת שהמכירה אינה מכירה, וכיון שאין שם מכירה אמאי תניא פטור, ודאי לאו בר תשלומין הוא. ופירק רב פפא באומ׳ אדם לגנב זרוק גנובתך לחצר ותיקנה חצרי גנובתך בעת שתנוח על הקרקע, דכיון דזרקה ונחה על החצר זכתה לו חצרו וקנהו ואינו צריך לתבעו לפנינו להוציא מתחת ידו שכבר זכתה לו חצירו, והנה